

ADLERBETH, GUDMUND JÖRAN

**Åminnelse-tal hållit den 19 febr. 1817 i
kongl. vetenskaps-academien öfver dess
framledne ledamot vice-presidenten i kongl.
bergs-collegio ... Gust. A. Leyonmarck, af G.
Adlerbeth ... Stockholm, tryck**

Stockholm
1817

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken. EOD erbjuder åtkomst till digitaliserade dokument enbart för personlig, icke-kommersiell användning. För annan användning vänligen kontakta biblioteket.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu>

[LEI JONMARCK, G. A.]

or ADLERBETH, G.

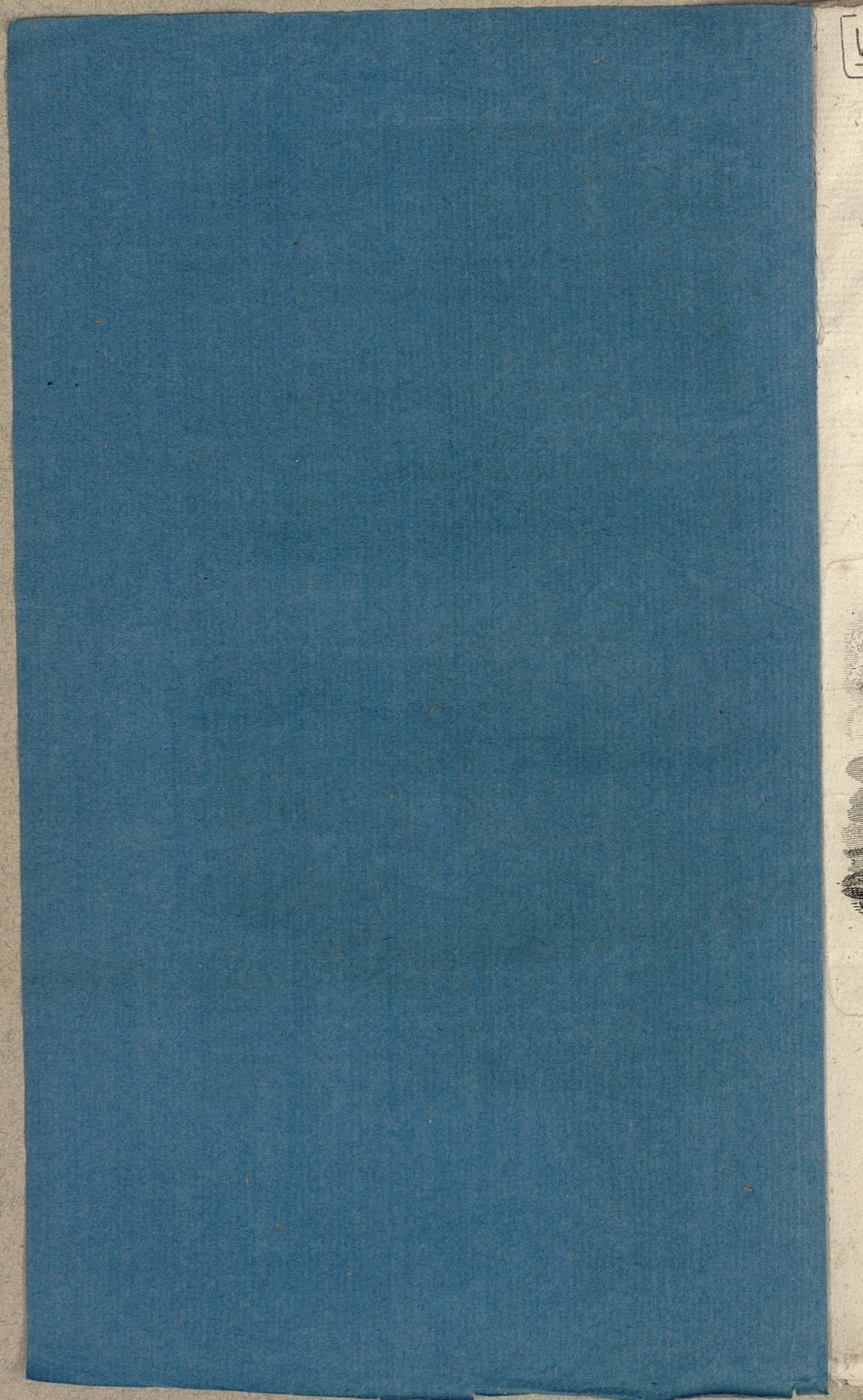
Ex. B

Biogr.

Sr.

(B.)

1700-1829

[LEIJONMARCK, G. A.]

Ex. B.

ÅMINNELSE-TAL

HÅLLIT DEN 19 FEBR. 1817

I KONGL VETENSKAPS-ACADEMIEN

ÖFVER

DESS FRÄMLEDNE LEDAMOT,

VICE-PRESIDENTEN I KONGL. BERGS-COL-

LEGIO OCH RIDDAREN AF K. N. O.,

VÅLBORNE HERR

GUST. A. LEYONMARCK,

AF

G. ADLERBETH,

FRIHERRE,

F. D. STATS-RÅD, R. OCH C. AF K. M. O.

Biogr.

So.

(P_u)

1700-1829

FÖR EFTERKOMMANDE.

STOCKHOLM,

TRYCKT HOS J. P. LINDH, 1817.

ÄMINNELSE-TAL

HÅLLT DEN 19 APRIL 1817
I KONGL. VETENSKAPS-ACADEMIEN

ÖFVER

DESS FRÄMLEDNE LEDAMOT

VICE-PRESIDENTEN I KONGL. BERGS-
GÖT-

LEGIO OCH RIDAREN AF K. M. O.

VÄLHÖRNEN HERR

GUST. A. FEYONMARCK,

AF

G. ADLERBETH,

FRIBERRE,

R. D. STATS-RÅD, R. OCH S. A. K. M. O.

STOCKHOLM

STOCKHOLM

BEVÄRAT HOS F. P. LINDBLAD, 1817

Mina Herrar!

Medborgerlig dygd är den säkraste grundval för Staters bestånd. Till medborgerlig dygd höra icke allenast hjertats godhet, en allmänlig rättvisa och människokärlek, ett ädelt uppsåt att föredraga Samhällets förmåner framför enskilda, utan jemvål ett allvarligt bemödande att uppodla medfödda förmågheter, till den grad af fullkomlighet som kräfves, för att åstadkomma högsta möjliga gagn. Dertill hör jemvål den ståndaktighet, som utan att tröttnas af svårigheter, ihärdigt fortfar att verka och gagna, så länge Naturens krafter det medgifva. Lyckligt det land som åger ett stort antal medborgare af sådana tänkesätt och egenskaper! De älska sitt Fädernesland och bevisa sin kärlek genom sina gerningar. De anse hvarje pligt icke såsom en börda, hvilken de nödgas draga, utan såsom en frivillig gård åt Samhället och menskligheten. De söka föga någon annan belöning än Samvetets, men njuta dock vanligen den, att högaktas medan de lefva, och att saknas efter döden.

Det gifves icke något yrke, i hvilket en så beskaffad Medborgare ej kan vara nyttig, men förnåmligast finner han tillfällen dertill på Embetsmanna-banan. Embetsmän äro Regeringens armar. Dess afsigter, om ån aldrig så rena, aldrig så visa, kunna icke vinnas utan trogna Embetsmäns biträde. Ett lands styrelse är ett helt, som består

af nästan oräkneliga delar, bland hvilka hvar behöfver sin serskilda vård. Så förete den Mekanska maschinen ett antal hjul, hvilka gripa in i hvarandra: Icke en kugg får saknas, om gången skall blifva jemn, och verkningarne svara emot beräkningen. De som äro satte att vårda allmänna värf, måste icke allenast noggrant verkställa bud och befallningar; de måste upplifvas af samma anda som råder i styrelsen. Genom en närmare kännedom af den afmätta krets, som tillhör hvars och ens kall, blifva de både i stånd satte och pligtiga, att meddela gagnande upplysningar, att inse missbruk som böra rättas, brister som böra fyllas, att föreslå förbättringar, att vaka öfver verkställigheten af gifna föreskrifter, och att i allt bibehålla ordning och skick. Opartiskhet, uppföring af egna fördelar och bekvämligheter, en arbetsamhet som hvarken skyr mödor eller afskräcker genom hinder, äro icke de enda dygder som fordras hos en rättskaffens Embetsman; Han måste någon gång äga nog försakelse att finna sitt uppsåt misskändt och ändå följa den våg öfvertygelsen utstakar: Han måste stundom hafva mod att misshaga, under det han som verksammast gagnar. För fåfången är det ej heller tillfredsställande, att hans mödor ofta äro föga bemärkta. De likna naturens dolda verkningar som ske småningom och i tysthet, men föra till stora ändamål.— Dock jag afbryter en målning, som, ehuru sann, kunde leda mig för långt ifrån mitt egentliga förehafvande. Hvad jag sagt om den redliga, upplysta och verksamma Embetsmannen, torde åtminstone göra tillfyllest att bevisa både hans angelägenhet och hans förtjenst, hans rättighet att belönas och uppmuntras; och om gagnet af hans

gerningar öfverlefver honom, hvad är billigare, än att hans minne jemväl hedras, sedan han sjelf gått ur tiden?

Det är för att fullgöra en slik förbindelse mot en saknad Ledamot, som J, Mina Herrar, i dag äro församlade. Konungens Tro-Man, Vice-Presidenten i Kongl. Bergs-Collegio och Riddaren af Kgl. Nordstjerne Orden, Vålborne Herr GUSTAF ADOLPH LEYONMARCK har betalat Naturen sin skuld. Han är urbilden för det ofullständiga utkast jag med några allmänna drag vågat framställa. Dygdig man, nitisk medborgare, grundelig lärde, erfaren och arbetsam Embetsman tillegnade han Sambället mer än 60:åra mödor. Hans bana var mindre lysande än nyttig och efterdömlig. Fåstom vår upmärksamhet vid dess förnämsta omständigheter: Dömme sedan den oväldige om han ej förtjent tacksamhet.

Han föddes den 6 Sept. 1734 på Sätessgården Finstad i Roslagen, en egendom hvars namn förvaras i Fäderneslandets häfder, hvilka vittna att den tillhört den heliga BIRGITTAS Fader, BIRGER PERSSON af BRAHE-ätten i fjortonde Seklet. Nu innehades den i andra åttleden af LEYONMARCKska släkten. Dess Stiftare, SVEN ÅKERMAN, ågde den redan, då han 1686 den 19 October blef (såsom det heter i Sköldebrefvet) *à nyo* adlad med namn af LEYONMARCK, och samma år ibland Ridderskapet och Adlen introducerad under N:o 1092. Han hade såsom Lands-Sekreterare, Krigs-Fiskal, Advocat-Fiskal i Kammar-Collegio, Assessor i Kammar-Revisionen och Sekreterare i Riks-Arkivet, redan gjort Fäderneslandet många nyttiga tjenester, hvilka han fortsatte såsom Vice-President i Åbo Hofrätt; och då han på sin ålder-

dom sökt och erhållit afsked; ifrån' samma beställning, hughades han med Landshöfdinge namn och heder. Anledningen till det *förnyade* Adelskapet var, att han till Farfars Farfar ägde Biskopen i Revel CHRISTIAN AGRICOLA. Dennes Fader MICHAEL AGRICOLA hade varit Biskop i Åbo, och nyttjad af Konung GUSTAF I, såsom sändebud i Ryssland vid fredsslutet 1557, hvilken 1584 blef adlad och fick till vapen två gyllene vaxljus i kors med en emellan dem ställd stjerna af silfver i blått fält. Men Ätten hade förmodeligen ej i akttagit de föreskrifter som Riddarhus-ordningen af 1626 och Ståndets nya inrättning utstakat, och således behöft bekräftelse å sina obegagnade fördelar. Man finner af det anförda, orsaken både till Ättens försvenskade namn ÅKERMAN och till den i hörnet af LEYONMARCKSka vapenskölden anbragta ruta, (franc-quartier) med nyss beskrifna sköldemärke.

GUSTAF ADOLPH LEYONMARCKS Fader var SVEN JOHAN LEYONMARCK, Sekreterare i Kongl. Kammar-Collegio, och Modren Fru ELISABETH MALMBERG, hvars Far var Borgmästare i Nyköping. Den nyfödde Sonen var sjunde barnet i i detta aktningsvärda hus, hvilket ytterligare öktes med trenne arfvingar *) Ehuru vål uppfostringsbekymren mångfalldigades genom deras antal som

*) Samteliga dessa Syskon voro: 1. MARIA MAGDALENA, gift med Jagt-Junkaren Baron THEGNER, död 1784. 2. ALBRECT d. i barndomen. 3. ELISABETH, g. m. 1:o Lieuten. DE LA CHAPPELLE. 2:o Major ZIEGLER, d. 1772. 4. JOHAN JACOB, M. D. Archiater, lefver. 5. ANNA JUDITH, g. m. Chemis Prof. WALLERIUS, d. 1816. 6. FREDRIC, Hof-Junkare, d. 1795. 7. GUSTAF ADOLPH, Vice-President i Bergs-Collegio, d. 1815. 8. CARL ULRIC, Vice-President i Kammar-Coll., d. 1815. 9. SVEN, d. i barndomen. 10. HERMAN JUSTINVS, Kontrollör vid Kontroll-Verket, d. 1804.

deraf voro i behof, lemnades dock af de ömsinta och upplysta Föräldrarne i det afseendet ingen möda osparad; men vår LEYONMARCK var ej mer än nio år gammal då han snart sagt blef både Fader- och Moderlös. Denna förlust i en ålder som ej ännu förstod att känna den i all sin vidd, ersattes lyckligtvis, genom en värdig Förmyndare. Handledningen i nödiga studier hade redan tagit sin början i den unga LEYONMARCKS sjetta år. Den uppväxande pilten hade från sina späda dagar röjt en sällsynt stadga; föga road af vanliga barnlekar, fann han sitt nöje i Mechaniska öfningar och jemväl små uppfinningar som ådagalade en tidigare utveckling af tankeförmågan än vanligt är. Den bevistes ån ytterligare genom oväntade framsteg i Matematiken, så lyckligt beredda genom en skicklig Lärares undervisning, att han, vid knappt fyllda tie år gjort sig bekant med CELSII Arithmetik, CLAIRAUTS Geometri, och WOLFFS Anfangsgründe. Ledsagad af samma trogna hand till Upsala Lårosäte, använde han ej mindre än tie år till sin underbyggnad, och begagnade sig med oafbruten flit af en ANDERS CELSII, en KLINGENSTJERNAS, en JOHAN GOTTSALCH WALLERII, (som sedan ingick åktenskap med LEYONMARCKS Syster,) en IHRES dels offentliga, dels enskilda Föreläsningar. Vettgirigheten, arbetsförmågan och lynnets allvarsamhet, som icke fann behag i den oerfarnare ålderns utsväfningar eller tidspillande nöjen, förenade sig att befrämja hans vetenskapliga framsteg, hvilka ej fullkomligare kunde vitsordas, ån genom KLINGENSTJERNAS yttrande, att det var en stor skada för Upsala-Universitet, att LEYONMARCK sökte sin befor-

dran vid annat Verk, emedan ingen varit skickligare än han till Matheseos Professor.

Om en så väl använd läro-tid lånder LEYONMARCK sjelf till oförnekelig heder, torde dock rättvisan åfven fordra någon uppmärksamhet åt den Förmyndare, som med en mer än vanlig omtanke dragit värd om hans uppfostran. Tillåt en Mina Herrar! derföre, att jag stannar ett ögonblick, för att hembära denne nu förgåtne man, en gård af aktning, som han säkert ej påräknat. Han hette MALMBERG, var Myntmästare i Stockholm och LEYONMARCKS Morbror. Förntidens strånga seder föreskrefvo honom lika alfvar i uppfyllandet af sina förbindelser och i utkräfandet af motsvarande fordringar: Ytterst, och i jemförelse med vår tids begrepp, öfverdrifvit noggrann i dessa beräkningar, begärde Han tillbaka barna-lydnad åfven af den fullvuxna ynglingen. Så besvärande anspråk tröttade icke LEYONMARCKS tålmod. Förmyndaren fattade ock för honom den tillgifvenhet, att han långt efteråt (1779) på sin dödssång testamenterade honom all sin qvarlätenskap. Den omständighet synes ock förtjena antecknas, att GUSTAF ADOLPH LEYONMARCK då var frånvarande, och att hans bror, CARL ULRIC LEYONMARCK, som sedermera blef Vice-President i Kammar-Collegio, och sjelf med sina öfriga syskon var MALMBERGS arfvinge, munteligen och utan vittnen emottog detta förordnande. Icke destomindre i aktogs det såsom hade det varit befastadt med alla lagliga formaliteter. GUSTAF ADOLPH LEYONMARCK begagnade sig ej af Testamentet odelt, utan afsatte deraf en ej obetydlig summa åt sina Syskon. Jag förbigår alla betraktelser öfver så sällsynta prof af osviklig tro och Syskon-kärlek, och återgår till mitt ämne.

LEYONMARCKS böjelse förde honom till ett yrke, hvare hans insigter icke saknade utrymme att blifva nyttiga. Svenska Bergverken hade ifrån ålder utgjort Rikets styrka. Deras förvaltning, uppdrifven till en hög grad af fullkomlighet under sednare tidens stigande upplysning, fordrade en fortsatt vård af nitiska och kunniga män; men de som skola förtjena det namnet och vilja omfatta sitt ämne i all dess vidd, kunna svårligen umbära kännedom af flera och skiljaktigare vetenskaper, än till åfventyrs i någon annan Embetsbefattning krävas. Således äro den rena Mathematiken i all sin höjd och flera delar af den tillämpade, Geologien och Mineralogien, Chemien och Metallurgien, Lagfarenheten, Ekonomien och Kameral-kunskapen ingendera främmande eller öfverflödiga för en blifvande Bergsman. Ömsom sysselsatt med Analysens begrundningar, med Mekanska konstverks uppförande, med naturens skårskådande, med rättvisans skipande, med hushållningens inrättande och bevakning, måste han öfva sin skarpsinnighet på många vägar: Theori och praktik påkalla lika hans skicklighet: Flera förrettningar och tåta besök i en underjordisk värld åska utom dess ett eget slags mod och tilltagshet, som icke finnas utan i en manlig själ.

Efter fattadt beslut att tillegna Fäderneslandet sin tjänst vid Bergs-Staten, och med utmärkt lof ord i sådan afsigt undergångna förhör, sökte LEYONMARCK intråde i Kongl. Bergs-Collegio (1754), och emottogs der först med det bifall som vitsordade kunskaper förtjena, och snart med den välvilja, som rättvisa förmån alltid fatta tör Åmnesvänner, hvilka genom stadga och flit gifva hopp om framtida skicklighet. Utan arbetsamhet danas ingen

fullkommen Embetsman; och sådan var den tiden allmänna öfvertygelsen. Men hade ock denna dygd ej tillhört tidehvarfvet, var den så öfverensstämmande med LEYONMARCKS lynne, att jag är försäkrad, det han aldrig i den samma brustit. Sjelfva de nöjen som han valde för lediga stunder lånde till förkofring. En lård bekantskap öppnades och underhölls med den för sina Mathematiska insigter och skrifter namnkunniga Baron PALMQUIST: Snillet och hjertat, Vånskapen och Vettenskapen samverkade i denna förening till ömsesidig förnöjelse. I Tecknings-konsten förvärfvades utmärkt färdighet genom handledning af den såsom Måstare i den samma bekanta Hof-Intendenten REHN, hvilken flera ibland oss med aktning ihågkomma.

Fördelaktigt känd inom det Collegium hvar-est LEYONMARCK nedlade daglig och ofta opåkallad möda, blef han på tredje året efter sitt inträde förordnad till Extra-Notarie. Han nyttjades sedermera ömsom till Protocollets förande och till Expeditioners författande. När (1760) efter andra tre års förlopp en Ordinarie Notarie-syssla med lön blef ledig, anmälte sig LEYONMARCK dertill som sökande. Han erhöll hvad han begärde, på ett sätt som syntes tillkännagifva att Collegium efterlångtat detta tillfälle till hans befordran; så smickrande voro de orda-lag, hvori beslutet härom var författadt. LEYONMARCK hade då tjent nära i sex år, och sådant kallades den tiden att göra lycka.

Nästföljande året fick han Bergs-Collegii förordnande att förrätta Bergs-Ting och andra en Bergmåstare vanligen åliggande göremål i Werme-

land. Under 1765 års Riksdag njöt han Bergs-Deputationens förtroende att föra dess Protocoll.

År 1767 erhöLL LEYONMARCK Konungens Fullmakt att vara Sekreterare i Bergs-Collegio. Denna beställning, lika pröfvande för kunskap och erfarenhet, som för en outtröttelig verksamhet, satte hans förtjenst i sin rätta dag. Det var, under dess utöfning, han stadgade sitt yrke, såsom en förträffelig Embetsman, förenade sina Förmåns förtroende med det allmännas, och gjorde göromå- lens gång säker och lätt genom ärendernas grunde- liga kännedom, sällsynt färdighet att både öfver- skåda och genomtänka sitt ämne, ordning och re- dighet i utarbetandet, noggrannhet att uppfatta allt hvad uppmärksamhet förtjente, och en aktsamhet emot ofullständighet och förhastande, som mindre fruktade anmärkning att hafva uppehållit sig vid smärre omständigheter än att hafva värdslösat stö- re. Tilläggom hvad i alla tider blifver ett beröm, ehuru han sjelf knappt skulle erkänt det för sådant, att han tillika i akttog den samvetsgran- naste oväldighet. Hans skicklighet att föra pen- nan ågde ett odeladt bifall åfven af de grannsyn- taste kännare, och de af honom uppsatta betän- kanden, ansågos för mönster af den värtalighet, som åger rum i ärenders utredande och den der- uppå byggda bevisningskonst. I detta slags arbe- ten talar Författaren icke till känslan, utan till för- ståendet. Det är framställningens klarhet och ord- ning, det är skälens och motskälens jemförande, det är slutföljdernas riktighet som vittna om hans förtjenst. Inbildningskraftens prydnader äro och böra vara frammande för ett skriftsätt, som åger sitt efter ämnet afpassade värde blott af manlig styrka och sammanhang, samt af uttryckens bestäm- da egentlighet.

Efter fem års utöfning af detta mödosamma kall, sökte och erhöll LEYONMARCK befordran till en Assessors beställning i Bergs-Collegio (1772). Mött af enhällig välvilja, intog han sitt ställe vid ett bord, ifrån hvilket han, ehuru framdeles uppflyttad till högre rum, icke skildes, förrän han tillika skildes ifrån världen. Under de 43 år han var Collegii Ledamot, och hvarunder han uppnådde en hög ålder, kallnade aldrig hans nit att deltaga i öfverläggningarne, att gagna dem genom sin upplysning och erfarenhet, att med vårma befrämja allt hvad han prófvade rättvist och nyttigt, kort sagdt: att samvetsömt uppfylla sin pligt, ett ord, åt hvilket han ej var van att gifva en inskränkt omfattning. I den tysta gömman af Bergs-Collegii Handlingar förvaras bevisen af hvad jag anfört; och inom dessa få ord inskränkes den rättvisa LEYONMARCKS Lofthalare kan göra åt ett halft Sekel af dygder och mōdor, i fall han icke med vidlyftiga detaljer skulle trötta Eder uppmärksamhet, Mina Herrar! Om denne vōrdradsvārde man, i sina senaste år någon gång till åfventyrs med för mycken strånghet fortfor i de grundsatter han såsom yngre antagit, och hvilka möjligtvis vid sedermera förändrade omständigheter tält inskränkning, må sådant hellre tillskrifvas hans oryggeliga ståndaktighet att följa sin öfvertygelse, ån den obenågenhet för nyheter, hvilken ofta lägges de gamla till last, ett fel, som dock i allmänhet torde vara mindre farligt ån för mycken böjelse för omskapningar.

Utom i de dagliga göromålen som inom Collegium föreföllo, påkallades LEYONMARCKS beprófvade erfarenhet i mångfalldiga särskilta förrättningar och Bergslags-Commissioner. Till sådana

förordnades han (1773) i Östergöthland, vid Malmviks Koppargrufva och Åtvidabergs Kopparverk, jemte flera Bergverk i Bergmästardömet; (1786) vid Garpenbergs Kopparverk, i anledning af flere sig derstädes yppade svårigheter; (S. å.) vid Stora Kopparberget, att undersöka Verkets tillstånd och hushållningens beskaffenhet; (1789) Ytterligare vid samma Verk, att utröna hvad verkan den af Konungen på tio år beviljade förmedling i afgiften till Kronan medfört, samt att efterse Grufvedriften och hushållningen; (1794) Vid nya Kopparberget att undersöka Skogshushållningen, samt huruvida en mera vidsträckt Tackjärnsbläsning der kunde beviljas; (1797) i Norbergs Bergslag, att efter inhämtad noga kännedom om Grufvornas tillstånd, föreslå arbets-plan för Grufvedriften derstädes; (1798) Tredje gången vid Stora Kopparberget; och (1808) andra gången vid Garpenbergs Kopparverk.

För så ospard flit, för så nitiska och trogna tjänster, njöt LEYONMARCK tid efter annan vedermälen af sina Konungars Nåd. Således befordrades han (1778) till Bergs-Råd; utnåmdes (1801) till Riddare af Nordstjerne-Orden, och (1805) till Vice-President i det Collegio, der han då med heder varit tjenstgörande i 51 år.

Men det var icke i Bergs-Collegii angelägenheter allena som han gagnade det allmänna. Hans verkningförmåga var vidsträckt, han hade genom en långvarig handläggning förvärfvat sig lätthet att behandla ärender af mångfalldigt slag, han uppehöll sig nästan oafbrutet i Hufvudstaden. Dessa omständigheter undfölo ej en vis Regering, som, nogsam underrättad med hvad trygghet han i hvarjehanda förrättningar kunde användas, upp-

drog honom sådana med ett ofta förnyadt förtroende. Således kallades han (1792) till Ledamot i Lag-Commissionen. I allmänna Brandförsäkringsstyrelsen, der han redan (1790) blifvit utsedd till Vicarierande Kronofullmäktig i Bergs-Rådet RISELLS ställe, utnämndes Han (1796) till Krono-Direktör på trenne år, och bibehöll der sitt Säte i kraft af fem gånger förnyade förordnaden (1802, 1805, 1808, 1811, 1814) så länge han lefde. Då Konungen i Näder godt fann, att låta undersöka tillståndet af Sala Silfververk (1802), uppdrogs sådant åt en Kommitté, hvilken ibland sina Ledamöter fick räkna Bergs-Rådet LEYONMARCK. Likaledes påkallades Hans biträde i en Kommitté, som nedsattes (1803), att utarbeta en Pensions-inrättning för Civil-Statens. Det outtrötteliga nit som följde honom ehvarest någon ätgärd Honom ålåg, visade sig i Allmänna Brandförsäkrings-Directionen, särdeles vid det viktiga tillfället, då Kassen delades och Fonderne afskildes för Landsbygden och Städerna, på ett utmärkt sätt. Till hedersbevis och vedermåle af sin erkänsla för all hans nedlagda möda, tillade honom de öfriga Direktörerna en Guld-Medalj.

Af Medborgerliga förtroenden erhöll han jemväl smickrande prof. Trenne gånger (1786, 1794 och 1796) var han Revisor öfver Förvaltningen af Allmänna Brandförsäkrings-medlen. I Stockholms Stads Brandförsäkrings-Direction valdes han (1795) till Ledamot, och fortfor i denna befattning till sin död. Först (1789) Ledamot och sedermera Ordförande i Claræ Församlings Fattighus-Direction (1795), ådagalade han derstädes sin vanliga verksamhet, i synnerhet då Fattighusets Fonder delades emellan Claræ- och Adolph Fredrics-

Församlingar. Så väl derföre som för ett mer än 14:årigt biträde, hedrade honom Directionen med en i dess Sessions-rum uppsatt Medaljon, som föreställde hans Brösbild, då han (1804), tryckt under den dubbla bördan af tilltagande år och trågna göremål, nödgades afsåga sig detta uppdrag.

Ännu en förbindelse af annat slag hade Fäderneslandet LEYONMARCK såsom en upplyst, nitisk och patriotisk Ledamot af sitt Stånd vid flera Riksdagar. Han tillbragte sin ungdom och den första delen af sin mannaålder under ett Regeringssätt, som, då det försåkrade Svenska folket om en vidsträckt frihet, ingalunda försåkrade det emot frihetens missbruk. Dessa visade sig förnämligast genom en fortfarande förbittring emellan tvenne partier, som vid Ständernes tåta och långvariga Sammanträden egenteligen skilde sig i sina grundsatser öfver tvenne hufvudämnen, Rikets Allianceverk och dess Statshushållning, ty i det som rörde Regeringssättet voro partiernas meningar omskiftande, och det som rådde, alltid benågnast att inskränka Konunga-makten, för att desto tygellösare få styra sjelf. Ehuru det med skål kunde sågas om partierna, att *Iliacos intra muros peccatur et extra*, blef det likväl i Sverige, likasom fordom i Athen för hvarje Medlem af den Lagstiftande makten, som något godt ville uträtta, nästan en nödvändighet, att tillhöra ett dera; och LEYONMARCK förklarade sig, likmätigt sin öfvertygelse, för det som syntes honom röja de största åsigterna och de liberalaste tänkesätten. Oförmögen att deltaga i uppenbara villfarelser och öfverdrifter, var han dock alltid hel och hållen hvad han var, och blef fördenskull genom sitt goda hufvud och sin

frimodiga verksamhet ett kraftigt stöd för sitt parti. Gåfvan att tala och den att skrifva, hvilka ej alltid finnas förenade hos samma person, hade gemensamt fallit på hans lott; och Riksdags Handlingarne förvara deraf ovedersågliga prof. I synnerhet utmärkte han sig genom skicklighet, att enär på Riddarhuset olika meningar uppstodo, ehuru många de ån voro, kort och bestämdt sammanfatta hufvud-begreppen, och redigt framställa hvad som yrkades mot och med saken, hvarföre han ock gerna hördes, när han begärde ordet, åfven af dem som med honom tänkte olika. Flere hans yttranden och Memorialer åro tryckta, utmärkande en säker fattningsförmåga, en ren urskillning, till och med djupsinnighet, och en manlig sinnesstyrka. Till dessas antal bôr i synnerhet räknas ett Memorial som han 1765 inlemnade till alla fyra Riks-Stånden, hvori bevistes att Sekreta Urskottet betydligt misstagit sig i sin till trycket befordrade berättelse om tillståndet af Rikets Financer. Med glådje öfverlefde LEYONMARCK slutet af dessa Politiska stormar, 1772; och inskränkte efter den tiden under alla kommande skiften sin verkningsskrets inom de Embetsmannavårf som tillräckligen upptogo hans tid.

I 42 år var LEYONMARCK Ledamot af denna Kongl. Academi, dertill kallad i anseende så till sina djupa Mathematiska insigter, som sina förtjenster af en ibland Fäderneslandets Hufvudnåringar och den Embetsmaanna-erfarenhet som genom vana vid öfverläggningar, visar sin nytta i något hvarje Samfund. J hafven Mina Herrar ibland Edra aktningstvårdaste Medbröder räknat ett stort antal af Bergs-Collegii Ledamöter; och att hvad J af denna anledning ågden att hoppas af

LEYONMARCK uppfyllde Eder önskan, säger Eder saknad mera än mina ord.

Med mycket nit deltog han i Edra öfverläggningar och vågrade aldrig sitt biträde åt Academien i de angelägenheter, der det kunde vara Henne till nytta. Tvenne gånger, Mine Herrar, förde han Eder klubba, åren 1775 och 1783, och nedlade den med tvenne upplysande Tal, första gången om utsigten för Svenska Bergs-handteringen i framtiden, och den senare, om Kast-Linien. En gång tolkade han Eder sorg öfver en värdig Ledamots Bergs-Rådet DETLOF HEYKENSKÖLDS fränfalle och gjorde rättvisa åt dess förtjenster både såsom Medlem af Edert Samfund, och af det Rikets Collegium, i hvilket han var LEYONMARCKS Embetsbroder. Men LEYONMARCK riktade åfven Edra Handlingar med Skrifter, hvilka vittna om vetenskapliga forskningar, som emellan trånga Embetsgöromål icke upphörde att sysselsätta honom. Dessa lika hedrande vedermålen af hans lärdom och af hans nit för Academien, äro efter årens ordning följande:

(1785 — 1789) *Afhandling med fem fortsättningar och tvenne tilläggningar om kubiska och biquadratiska æquationers jakade, nekade och orimliga rötter;*
 (1788) *Ett särskildt sätt att upplösa biquadratiska æquationer i två antingen rationella eller irrationella quadratiska faktorer.* (1794) *Ett sätt att finna minimum och maximum:* (1795) *Sätt att finna quadratiska och kubiska faktorer i æquationer af 5:te graden;* (1796) *Femförelse emellan koniska och cylindriska Line-korgar;* (1802) *Om Pendlars svängningstider;* (1808) *Om vissa Exponential æquationers reduktion till Algebraisk form;* (1810) *Til-*

läggning till nyssnämde afhandling; (S. å.) Upplösning af Exponential-æquationen $x^z = A$.

I sin enskilda lefnad var Vice-Presidenten LEYONMARCK lika aktningstvård som i alla andra förhållanden. Det åktenskap han ingick (1774) med Fröken BRITA SOPHIA JENNINGS, en Dotter af Hof-Marskalken och Riddaren af Nordstjerne Orden JOHN JENNINGS och hans Fru, HEDVIG SOPHIA PLOMGREN, gjorde hans återstående dagars lycka. En enda Son, Kammarherren, Kommers-Rådet och Riddaren af K. N. O. JOHN AD. LEYONMARCK, frukten af deras kärlek, har betalat den faderliga huldheten med uppfyllda förhoppningar, följer såsom värdig Embetsman ärfda efterdömen; och upplifvar jemväl hos oss sin Faders minne, då han genom ett nyttigt biträde vid våra Ekonomiska angelägenheter dageligen förtjänar erkänsla.

En strång dygd var rättensnöret för Vice-Presidenten LEYONMARCKS hela vandel. Hvarken förfördes han af passioner eller glömde han sig af lättsinnighet. Deraf hans rena seder, den ordentlighet och det sammanhang som spordes i alla hans företag, hans mognad och ståndaktighet i beslut, hans kärlek för sanning och mod att framföra den, hans uppriktighet och pålitlighet i vånskap. Hans snille och kunskaper gifvo honom förmåga, hans håg till arbete, eller rättare sagdt, behof deraf; tillräckelig tid att medhinna många förrättningar som skulle tröttat de flesta, men voro nöjen för honom. Att upplösa ett inbundet Algebraiskt Problem, var för honom en förfriskning vid lediga stunder. Hans alfvarsamhet var dock icke sträf; hans väsende, om icke glättigt, åtminstone ej för
andra

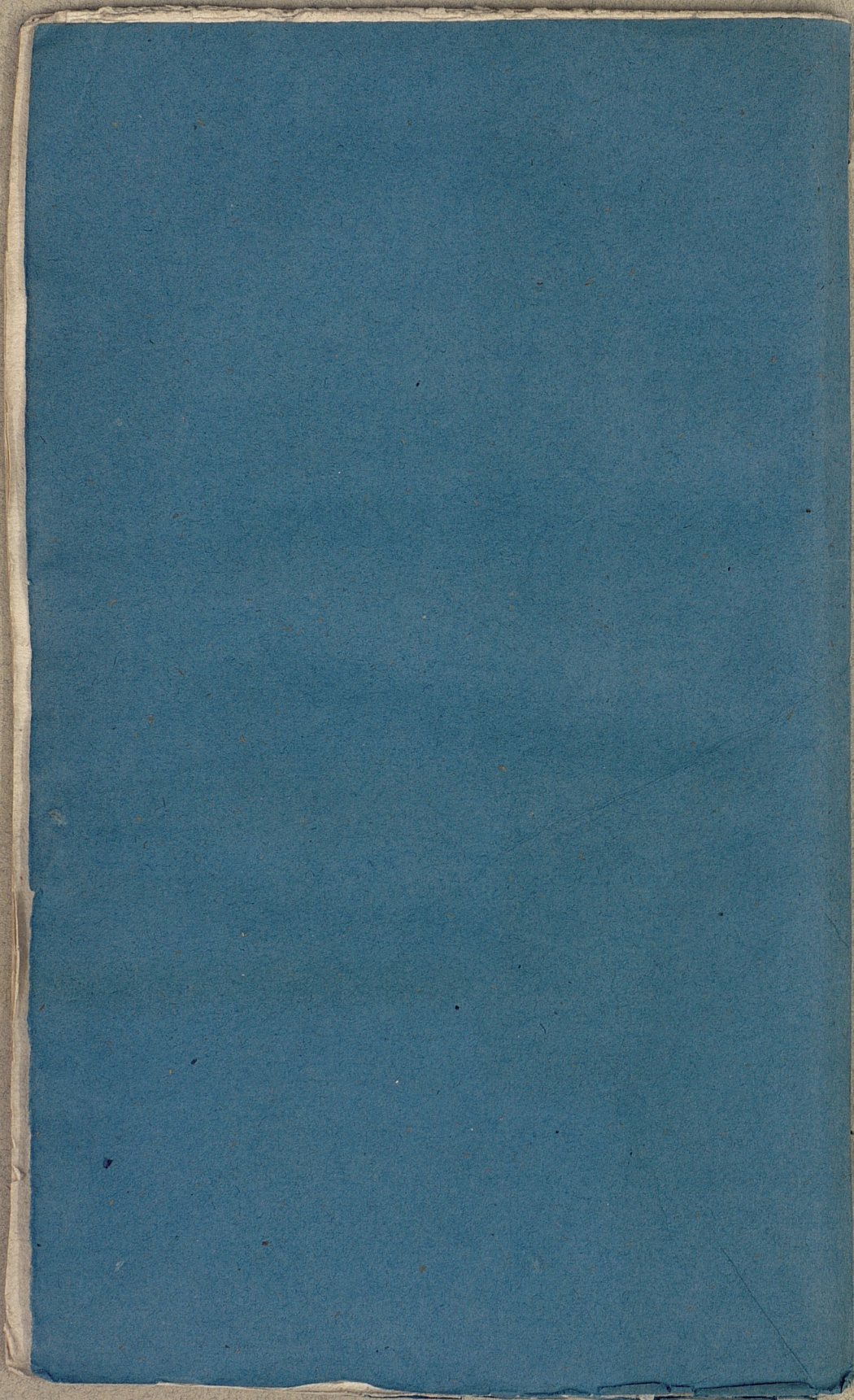
andra tungt; Den redbara mannen visade sig i allt hans förehafvande; men aldrig den tröga. Lått förtörnad, var han noga på sin vakt emot öfverilningar; och få menniskor torde åt menskelig svaghet hafva betalat en mindre dryg gård. Med en måtelig förmögenhet var han en ordentlig och noggrann hushållare. Exempel skulle dock kunna anföras, att misrräkningar på rättmätigt väntade fördelar icke rubbade hans sinnes-lugn, och att han jemväl med glädt anlete förmådde göra frivilliga uppoffringar, då ömmande tillfällen dertill uppfordrade hans hjerta.

Men jag har ännu icke nåmt upphofvet till de berömvärda egenskaper, hvilka vi hos Vice Presidenten LEYONMARCK högt aktat: Den bestod i en djup religions-känsla. Tidigt hade denna fattat fäste i hans hjerta, och följde honom såsom en trogen ledare genom alla lifvets skiften. Med fast öfvertygelse om människans högrestämmelse, i en bättre verld, ansåg han jorden för en pröfningsbana, och allt hvad oss händer såsom en skickelse af en vis Försyn. Förtröstan på dess nåd lugnade hans själ i alla stormar, upplyste hans öga att skåda jordens fåfånga, och eldade hans håg, att allt närmare söka förenas med sin Skapare. Hvad under, om han då fann tröst och förnöjelse i flitiga andakts-öfningar, att han med afsky ansåg smädelsen och Religions-föraktet, att han, med det nit som åtföljde alla hans företag, sökte att motarbeta Christendomens förfall, hvilket af en bedröflig erfarenhet äfven funnits hota verldsliga Samhållen med undergång? Fördrag-samhet med andras meningar i Religionsmål må med skål räknas för en dygd; men tagom oss till

vara, att den ej urartas till en låtsinnig liknöjdhet, och vaktom oss framföre allt, att beskylla dem, som hysa strängare begrepp om Gudaktighetens fordringar, för skrymtan eller svärmeri.

LEYONMARCK, trogen åt sina grundsatser, var en nitisk medarbetare i Samfundet Pro fide et Christianismo, och Stiftare af det så kallade Evangeliska Sällskapet, som gaf anledning till det under Konungens hägn icke längesedan upptagna Bibel-Sällskapet, hvars bemödande att utvidga kännedom af Guds ord och att derigenom förbättra sederna, redan burit önskade frukter och lofvat flera.

Med en efter utseendet svag kroppsbyggnad njöt Vice-Presidenten LEYONMARCK en temmeligen god helsa, utan tvifvel underhållen genom hans ordentliga och måtteliga lefnads-sätt. Kropps- och sinneskrafterna förlängde nyttan af hans dagar till en hög ålderdom, och när deras aftagande bådade öfvergången till evigheten, var denna flyttningsstund ej aflägsen. Han öfverlemnade sin Själa med den Vises lugn och den Christnes förtröstan i sin Skapares händer och afsomnade stilla den 4 Maji 1815. Så sönk hans stoft till sin hvila, fuktadt af Anhörigas tårar, medan hans minne gick att bevaras i deras hjertan, och, Mina Herrar! jemvål i våra.

www.books2ebooks.eu